

Jaarverslag Duurzaamheid & Milieu Alrijne Zorggroep 2024

Saskia Wesseling

Coördinator Duurzaamheid

Fedor Veldmaat

Milieu/veiligheidsadviseur ADR

Inhoud

Voorwoord.....	4
1. Profiel Alrijne Zorggroep	4
2. Duurzaamheidsvisie Alrijne Zorggroep.....	7
2.1 Duurzaamheid vanuit de cliënten/ patiënten	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.2 Duurzaamheid vanuit de stakeholders.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.3 Duurzaamheid vanuit Alrijne.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3. Overzicht uitgevoerde activiteiten in 2023	10
3.1 Milieuthermometer Zorg.....	12
3.2 Duurzaam inkopen	12
3.3 Duurzaam (ver)bouwen.....	13
3.4 Circulaire bedrijfsvoering	14
3.4.1 Stappen naar een circulaire bedrijfsvoering	14
3.4.2 Omvang afvalstromen	15
3.5 Energie en CO2	17
3.5.1 Stappen naar een CO2-vrije energievoorziening.....	17
3.5.2 Verbruik elektriciteit, gas en (afval) water	19
3.6 Zichtbaarheid Duurzaam Alrijne voor stakeholders.....	24
3.7 Overige aspecten.....	24
3.7.1 Gevaarlijke stoffen	25
3.7.2 Inspecties.....	26
3.7.3 Green Teams	26
3.7.4 Start SUP traject.....	27
3.7.5 Inzet studenten duurzaamheid	27

3.7.6 Kartrekkers duurzaamheid/ visie	27
---	----

Opnieuw behalen Milieuthermometer Zorg Goud

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag Duurzaamheid en Milieu 2024 van Alrijne Zorggroep. Hierin staat wat Alrijne in 2024 bereikt heeft op het terrein van duurzaamheid en milieu.

Alrijne Zorggroep is en blijft op diverse terreinen voortdurend bezig met duurzaamheid en milieu en onderstreept het belang van deze duurzame bedrijfsvoering door ook in de toekomst blijvend te voldoen aan de eisen gesteld in de Milieuthermometer Zorg en hiermee actief te werken aan de door de Green Deal 3.0 gestelde doelen. Hierdoor is het certificeren voor de Milieuthermometer Zorg de leidraad van ons duurzaamheidsbeleid.

In 2024 is duurzaamheid blijvend onder de aandacht gebleven. In grote lijnen is er afname in afval, is gestart met scheiding circulaire afvalstromen en is er een sterke afname in gebruik van energie te zien waardoor de CO₂-uitstoot door energie en waterverbruik, verlaagd is ten opzichte van het jaar 2023 met 23.1 % en ruim **52.3 % minder dan peiljaar 2018**.

1. Profiel Alrijne Zorggroep

Alrijne Zorggroep levert ziekenhuis- en verpleeghuiszorg en bestaat uit vijf locaties: Alrijne ziekenhuislocaties Leiden, Leiderdorp en Alphen a/d Rijn en verpleeghuislocaties Leythenrode in Leiderdorp en Oudshoorn in Alphen a/d Rijn. In 2021 is het kantoorgebouw “de Overkant” in Leiderdorp in gebruik genomen. Dit gebouw huisvest de kantoorfuncties van de ondersteunende diensten. Alrijne Zorggroep heeft ruim 4.100 medewerkers (vrijwilligers meegeteld).

Uniek aan Alrijne Zorggroep is de verbinding tussen ziekenhuis- en verpleeghuiszorg. Mede hierdoor kan de organisatie goed inspelen op de (verwachte) zorgvraag in de regio.

Alrijne Ziekenhuis

Locatie Leiden

Locatie Leiderdorp

Locatie Alphen ad Rijn

Alrijne Ziekenhuis is een opleidingsziekenhuis en heeft vrijwel alle specialismen in huis. Er wordt nauw samengewerkt met andere zorgaanbieders in de regio.

Alrijne Ziekenhuis biedt poliklinische zorg (alle locaties), verpleegzorg (Leiden en Leiderdorp), revalidatie zorg (Leiden en Alphen) en specialistische zorg zoals intensive care, spoedeisende hulp en hartbewaking (Leiderdorp). Daarnaast zijn er diverse laboratoria: pathologisch (Leiderdorp), radiodiagnostisch (Leiderdorp) en medisch microbiologisch (Leiden).

Alrijne Verpleeghuizen

locatie Leythenrode

locatie Oudshoorn

Verpleeghuis Leythenrode biedt deskundige zorg en behandeling in een huiselijke omgeving. Cliënten kunnen in Verpleeghuis Leythenrode terecht voor dagbehandeling, tijdelijk verblijf en langdurig verblijf. Daarnaast levert Verpleeghuis Leythenrode, met een speciaal opgeleid team, zorg in de laatste levensfase. In 2023 is gestart met de afbraak van gedeelten van het gebouw en is er gestart met de nieuwbouw. In eerste instantie zal 2/3 van de nieuwbouw opgeleverd worden in 2025. De nieuwbouw is naar de laatste stand duurzaam ontwikkeld en nagenoeg gasloos.

Verpleeghuis Oudshoorn biedt zorg in de vorm van 'kleinschalig wonen', zowel voor cliënten met een somatische aandoening als voor cliënten met een vorm van dementie. Het verpleeghuis telt 22 woningen met acht eenpersoonskamers, sanitaire ruimten en een grote gezellige huiskamer. Binnen de woningen vinden de dagelijkse activiteiten plaats. Een vast team van medewerkers bestiert het huishouden, is verantwoordelijk voor de zorg, het welzijn en de dagbesteding binnen de woning.

Kantoorgebouw “de Overkant”

Het kantoorgebouw de Overkant huisvest een groot gedeelte van onze administratie. In het pand zijn meerdere vergaderzalen en overlegruimten aanwezig. Er zijn 237 werkplekken in het pand voor verschillende afdelingen zoals HR, I&A, Communicatie, kwaliteit, Alrijne Academie etc.

2. Duurzaamheidsvisie Alrijne Zorggroep

Alrijne Zorggroep is zich bewust van de verantwoordelijkheid die zij heeft voor patiënten, bezoekers, medewerkers en de omgeving als het gaat om het milieu en de samenleving.

In 'duurzaam = vitaal' ligt Alrijne toe hoe zij de komende jaren aan duurzaamheid gaat werken.

Duurzaamheid is een integraal onderdeel van onze organisatiefilosofie. Daarmee bedoelen we dat Alrijne het als haar verantwoordelijkheid ziet om een duurzame organisatie te zijn. Bij alle keuzes die Alrijne maakt wordt gekeken naar het effect op de lange termijn: op de zorg maar ook op het milieu en op werk in de toekomst.' Door duurzaamheid met de zorg te verbinden zorgen wij dan onze medewerkers, patiënten en bewoners zich vitaler voelen. Dit doen wij door op een groene en toekomstbestendige manier met onze mensen, techniek, processen en middelen om te gaan. We zijn ons bewust van onze verantwoordelijkheid om verdere schade aan het milieu en daarmee mensen tegen te gaan. Dit doen wij door vanuit ons duurzaamheidsprogramma actief te werken aan de doelstellingen van de Green Deal 3.0. Hierbij hebben wij ambities geformuleerd op CO2-reductie, circulariteit, verspilling tegengaan, onderwijs, voeding healing environment, medicatie en groen dokteren.

Alrijne kijkt vanuit verschillende invalshoeken naar het belang van duurzaamheid voor Alrijne. Dit gebeurt vanuit het perspectief van cliënten/patiënten, stakeholders en vanuit de eigen organisatie.

2.1 Duurzaamheid vanuit de cliënten/ patiënten

Veel zorgorganisaties vinden duurzaamheid belangrijk en hebben dit in hun beleid geconcretiseerd. Maar wat vinden de cliënten en patiënten van zorgorganisaties van duurzaamheidsbeleid van zorgorganisaties, beïnvloedt het hun keuze? Om daar meer inzicht in te krijgen is door onderzoek van de patiënten Federatie Nederland. (ref. rapport Verduurzaming van de Zorg).

De belangrijkste conclusies hieruit zijn:

Kennis over verduurzaming van zorg ; Deelnemers hebben nog weinig kennis van verduurzaming van zorg: 93% van de deelnemers geeft aan hier niets tot een beetje van te weten. 47% van de deelnemers kan voorbeelden noemen van verduurzaming van zorg. Voornamelijk het hergebruiken van materialen, medicijnen en kleding, afval scheiden, digitale consulten, zonnepanelen en kleinere porties voedsel worden als voorbeelden genoemd.

Informatiebehoefte van deelnemers over verduurzaming van zorg; 61% van de deelnemers heeft behoefte aan (meer) informatie over verduurzaming van zorg. Zij willen met name alle informatie die voor hen beschikbaar is, doordat zij er nog weinig van weten. Ook willen zij graag concrete voorbeelden, zodat het duidelijker wordt wat verduurzaming van zorg betekent, wat er al gedaan wordt en wat zij zelf kunnen doen. Deelnemers die geen behoefte hebben aan informatie geven aan dat zij andere delen van de zorg, zoals de wachttijden en de kosten belangrijker vinden dit eerst moet worden aangepakt.

Belang van deelnemers bij verduurzaming van zorg ; 69% van de deelnemers vindt verduurzaming van zorg (heel) belangrijk. Zij vinden dat dit helpt met het betaalbaar houden van de zorg, maar geven ook aan dat dit niet ten koste mag gaan van goede zorg. Circa 6 op de 10 deelnemers zou informatie over duurzaamheid van behandelingen en van zorgaanbieders meewegen in hun keuze als deze beschikbaar zou zijn. Maar het zou niet het belangrijkste zijn, kwaliteit van zorg staat voor hen voorop.

Green Deal ; 72% van de deelnemers vindt de Green Deal (heel) belangrijk. Over de gehele linie zeggen de deelnemers dat zij niet zeker zijn of alle punten van de Green Deal haalbaar zijn.

Bijdrage leveren; De bereidheid om een bijdrage te leveren aan verduurzaming van zorg is er, maar deelnemers hebben nog onvoldoende kennis van het onderwerp. 51% van de deelnemers wil graag helpen aan verduurzaming van zorg, maar weet niet hoe.

2.2 Duurzaamheid vanuit de stakeholders

Belangrijke stakeholders van Alrijne, zoals de gemeenten waarin onze voorzieningen staan en onze zorgverzekeraars en financiers, hechten belang aan duurzaamheid. Gemeentelijk beleid leidt ertoe dat realisering en exploitatie van ons vastgoed moet passen binnen steeds strengere voorschriften. De verzekeraars stellen in toenemende mate eisen aan duurzaamheid bij het contracteren van zorgproducten. Financiers bieden in toenemende mate aantrekkelijke arrangementen voor investeringen in duurzaamheid.

2.3 Duurzaamheid vanuit Alrijne

Afgezien van wat onze cliënten en stakeholders vinden, hecht Alrijne grote waarde aan maatschappelijk verantwoord ondernemen. Alrijne heeft de Green Deal 3.0 ondertekend en werkt hier actief aan door te blijven voldoen aan het gouden milieuthermometerzorg keurmerk. Om koploper in duurzaamheid te blijven zal Alrijne daadkracht en vitaliteit tonen door dit onderwerp structureel in te bedden in de organisatie. Het beleid wordt geborgd door de voortgang van de indicatoren die genoemd worden in de Milieu Thermometer Zorg en als leidraad de gestelde eisen in de Green deal 3.0.

Borging wordt ook bewerkstelligd door certificering en jaarlijkse audits door Certi Nederland en Milieu Keurmerk Nederland.

3. Overzicht uitgevoerde activiteiten in 2024

In het duurzaamheids- en milieuprogramma zijn de volgende punten opgenomen:

Missie visie duurzaamheid

- Uitvoering duurzaamheidsprogramma en verbreding kernteam voor betere borging in de organisatie
- Uitvoering diverse projecten waaronder afvalscheiding, SUP-wetgeving, ontwikkeling wegingskader voor duurzame alternatieven en onderzoek naar duurzaamheid borging in protocollen
- Start ontwikkeling duurzaamheidsdashboard in samenwerking met Idoro. In dit dashboard wordt weergegeven hoe ver Alrijne is met verschillende duurzaamheidsdoelen. Daarnaast worden hier de initiatieven verzameld van alle Green Teams en kunnen Green Teams hier zelf in werken. Dit om informatie uitwisseling te stimuleren en bij te dragen aan transparantie. Dit wordt verder uitgewerkt in 2025.

Milieuthermometer Zorg

- Behouden en opnieuw behalen van criteria voor certificering voor ziekenhuislocaties Leiden, Leiderdorp en Alphen aan den Rijn en Verpleeghuis Oudshoorn en behouden van certificering voor niveau goud in 2024.

Duurzaam inkopen

- Doorlopen jaarkalenders voor inbedding duurzaam inkopen in relevante trajecten.
- Algemene vragenlijsten maken voor leveranciers die niet onder punt 1 vallen.
- Starten samenwerking sessies met Philips rondom duurzaamheid.
- Uitvoeren wolkplan – start inrichting Ultimo systeem voor verdere automatisering wolkplan.
- Evalueren werkprocessen duurzaamheid en vervolgplannen 2025.

Duurzaam (ver)bouwen

- Verdere implementatie duurzaam bouwen, onder meer bij verbouwing van afdelingen.
- Inzet materiaalpaspoort bij aanbestedingen.
- Start nieuwbouw Leythenrode & bouwdeel E , waarbij duurzaamheid een prominente rol speelt

Afvalpreventie en -reductie

- Onderzoek en gedeeltelijke invoering van aparte inzameling plastics dat vrijkomt op verschillende afdelingen.
- Uitvoer van aparte inzameling onderzoekbank papier.
- Uitvoer PET-stroom radiologie.
- uitvoer PP-stroom OK

- Onderzoek naar het weglaten van overbodige componenten in verpakkingen.
- Gestart met uitvoer van uitdelen plaszakken binnen Alrijne. Dit om contrastmiddelen in het oppervlaktewater te reduceren.
- Start inzameling metalen disposables voor circulaire verwerking.

Energie en CO2

- Vervolg van het project 'vervangen traditionele verlichting door LED-verlichting' en uitrol hiervan.
- Vergroenen van (een deel van) de ingekochte energie naar 20% (Hollandse windenergie).
- Verbeteren van project 'groene gevel' locatie Leiderdorp.
- Koppeling Alrijne Alphen en Oudshoorn voor de uitwisseling van koude.
- Afschalen luchtbehandeling OK Leiderdorp en Alphen na gebruikersuren.

Zichtbaarheid duurzaamheid

- Periodieke communicatie richting patiënten, cliënten, medewerkers en bezoekers volgens opgesteld communicatieplan.
- Aandacht voor duurzaamheid en milieu op Intranet en social media. Verschillende duurzaamheidsinitiatieven worden gedeeld op intranet en sociale media.
- Uitleg en instructie op afdelingen over afvalscheiding, afvalpreventie en energie gebruik.
- Verdere uitrol Green Teams binnen Alrijne.
- Plan opgesteld voor andere manieren van communiceren voor 2024
- Kartrekkers aangesteld die de missie en visie uitdragen en zichtbaarheid verhogen.
- Organisatie bijeenkomsten van Green Teams binnen Alrijne om informatie uitwisseling te stimuleren.

Opzet biodiversiteitsplan

Er is in samenwerking met de firma de Wit, een biodiversiteitsplan opgesteld met voorstellen om deze uit te voeren. Voor alle locaties is bekeken wat er aan mogelijkheden zijn om effectief biodiversiteit te ondersteunen. In 2023 is uitvoering gegeven aan de voorstellen en deze actie zijn in 2024 verder doorlopend uitgevoerd.

Opzet mobiliteitsplan

In 2022 heeft Alrijne een vervoer enquête uitgevoerd onder het personeel en bezoekers/patiënten. Met de uitkomst is een analyse gemaakt en vervolgens een mobiliteitsplan opgesteld met mogelijke uitdagingen en verbeterpunten.

Uit het woon/werk onderzoek blijkt dat bijna de helft met de auto naar werk komt en dat daarvan 39 % minder dan 10 km enkele reis afgelegd. Hier wordt onderzocht hoe deze medewerkers duurzamer kan reizen.

Uit het toenmalig onderzoek is gebleken dat de situatie van de fietsenstalling op locatie Leiderdorp een belemmering was om met de fiets te reizen naar deze locatie. In 2024 is uitvoering gegeven aan de ontwikkeling en opzet van een nieuwe, sterk vergrote fietsenstalling met voldoende ruimte en mogelijkheid om elektrisch op te laden. Tevens is vooruit gedacht en is er voldoende ruimte om uit te breiden wanneer meer medewerkers met de fiets komen.

Voor patiënten/bezoekers is een onderzoek uitgevoerd waarbij 69% aangaf dat deze met de auto komt. Deze groep is echter slecht te beïnvloeden vanwege dat zieken en mindervaliden het prefereren om met de fiets of het OV te komen.

Bij deze groep zijn maatregelen om te onderzoeken zoals consult op afstand (teams/telefoon) waarbij men niet meer op locatie hoeft te komen.

Om meer grip te krijgen op duurzame mobiliteit van medewerkers zal een nieuw mobiliteit beleid worden uitgedacht in 2025.

Hiervoor is reeds ondersteuning door stichting Zuid-Holland bereikbaar die met webinars en adviesgesprekken informatie verschaft.

In mei 2024 is voor het eerst een Fiets naar je Werk dag georganiseerd om het fiets gedrag te promoten.

3.1 Milieuthermometer Zorg

Er is borging van alle plannen bewerkstelligd om te voldoen aan de criteria voor certificering op niveau goud voor 4 locaties van Alrijne Zorggroep in 2024.

In maart 24 is voor alle locaties audits uitgevoerd door Certi Nederland en Milieukeurmerk Nederland en is niveau goud weer toegekend. Hiermee werken we actief aan de in de Green Deal 3.0 gestelde doelen.

3.2 Duurzaam inkopen

In 2023 is onder leiding van de coördinator duurzaamheid en aandachtsvelder duurzaamheid binnen inkoop een evaluatie georganiseerd om werkzaamheden rondom duurzaamheid en inkoop te verder te ontwikkelen. Hieruit kwam naar voren dat de ingerichte werkwijze voor inkoop naar behoren werkt en verder doorgezet kon worden. Hierbij gaat het onder andere om met elke inkoper de jaarkalender op duurzaamheid door te lopen en een plan van aanpak opstellen voor de komende jaren. Inkoop is daarnaast verder gegaan met het versturen van vragenlijsten naar leveranciers die niet vanuit de

jaarkalender verplichte duurzaamheidsvraagstukken vanuit de MTZ. Er is een start gemaakt met een registratie in Ultimo zodat vragenlijsten elke 3 jaar naar leveranciers toegestuurd worden om progressie te monitoren. Dit wordt in 2025 verder uitgewerkt. Daarnaast zijn er gesprekken geweest met een van de grootste leveranciers van Alrijne, Philips. In deze gesprekken is gekeken waar een strategische samenwerking gevonden kan worden op het gebied van duurzaamheid. Dit wordt in 2025 verder uitgewerkt.

Ook hebben er gesprekken plaatsgevonden met leverancier King om te onderzoeken waar mogelijk geschikte duurzame alternatieven beschikbaar zijn voor wegwerpartikelen die in het assortiment van King aangeboden worden.

In de missie en visie duurzaamheid van Alrijne is de pijler verspilling tegengaan ondergebracht bij de manager Hotel. Hierin staat onder andere dat er gewerkt moet worden aan het verhogen van de circulariteit binnen Alrijne. Het reusable tenzij plan ligt aan de basis hiervan. Dit plan is verder vormgegeven op basis van het NFU rapport wat in 2024 uitgebracht is.

Daarnaast is in 2024 gestart met het bouwen van het Dashboard van Idoro. Naast dat hierin de initiatieven van de Green Teams verzameld worden, maakt dit dashboard ook de duurzaamheidsimpact van verschillende disposables inzichtelijk. Dit wordt in 2025 verder uitgewerkt.

3.3 Duurzaam (ver)bouwen

Bij alle (toekomstige) verbouwingen is duurzaamheid een van de belangrijke pijlers. Standaard wordt bij verbouwde afdelingen onder meer LED-verlichting, bewegingsmelders en VAV-kasten (waarmee de ingeblazen luchthoeveelheid kan worden aangepast aan de behoefte) aangebracht.

In 2020 is een start gemaakt met het verder concretiseren en vastleggen van het 'duurzaam bouwen beleid'. Zo is er in het template voor het aanvragen van nieuwe projecten een kopje 'duurzaamheid' toegevoegd. Hierdoor is er in elke bouw- en verbouwproject aandacht voor duurzaamheid. Daarnaast is er een materiaalpaspoort ontwikkeld waarin alle materialen die veel gebruikt worden binnen Alrijne beoordeeld zijn op duurzaamheid. In 2021 is Alrijne verder gegaan met het uitwerken van dit beleid en de verdere implementatie van het materiaalpaspoort binnen Alrijne. Dit is doorgezet in 2024 en wordt onder andere meegenomen bij grote aanbestedingen.

In 2024 heeft de start van de nieuwbouw Leythenrode en het nieuwe E gebouw plaatsgevonden. Bij de nieuwbouw speelt duurzaamheid een prominente rol in zowel het ontwerp als het materiaalgebruik.

Sinds oktober 2024 is de locatie Alrijne Leiderdorp zo goed als gasloos. Dit heeft Alrijne kunnen realiseren door de grote stappen die gezet zijn in de jaren ervoor om het gebouw beter te isoleren met de glazen gevel, extra warmte koude opslag en de toevoeging van warmtepompen. Dit draagt direct bij aan de gestelde doelen om in 2030 55% CO2 reductie te realiseren.

3.4 Circulaire bedrijfsvoering

3.4.1 Stappen naar een circulaire bedrijfsvoering

Alrijne streeft op termijn naar een circulaire bedrijfsvoering waarbij gebruikte producten opnieuw worden gebruikt. Een aspect waar dit concept al ver is doorgevoerd in de bedrijfsvoering van Alrijne is voeding. Met Meals on Wheels worden maaltijden voor patiënten op maat geserveerd: prettig voor de patiënt omdat hij/zij kan eten wat en hoeveel hij/zij wil (people), goed voor het milieu en de kosten omdat er 33% minder voedingsresten overblijven (planet en profit).

Er zijn in 2023 begin stappen gemaakt in circulaire afvalstromen, er zijn PD stromen en koffiebeker stromen opgezet in de Overkant. Er is een begin gemaakt met PP en PET inzameling op de OK en PD stromen in het ziekenhuis. In 2024 werd hier meer vorm aan gegeven.

Tevens is er een "reusable tenzij" beleid opgesteld waarbij er eerst gekeken moet worden bij de inzet van middelen of deze niet met een herbruikbare variant ingezet kan worden. En er zijn vanuit de apotheek verschillende initiatieven om medicijn afval te reduceren door betere voorschrijvingen het beoordelen van retour medicatie en deze op verantwoorde wijze weer in te zetten.

3.4.2 Omvang afvalstromen

Afvalstromen per locatie 2024 (% t.o.v. 2023) per ton

2024	Leiderdorp	Leiden	Alphen a/d Rijn*	Leythenrode	Alle locaties
Niet-specifiek ziekenhuisafval-2024	412.8	117.8	123.1	78.5	732.2
	443.7	108	126.3	78.9	759.9
(niet circulair)	(-7%)	(+9 %)	(-2.5%)	(-0.5%)	(-3.6%)
Specifiek Ziekenhuisafval -2024	49.8	26.7	1.5	0.5	78.5
	53.0	29.7	1.6	0	84.3
(niet circulair)	(-6%)	(-10%)	(-6%)	(+100%)	(-6.9%)
Papier/karton 2024	82.7	23.7	23.9	5.4	135.7
	90.9	21.4	16.5	4.9	133.7
(circulair)	(-9%)	(+10.7%)	(+44.8%)	(+10.2%)	(+1.5%)
Rest circulaire afvalstromen 2024	30.6	8.7	4.9	2	46.2
	13.4	6.3	1.1	1.1	22.8
(o.a. SWILL, Vetten, Glas , PMD , PP , metalen, elektronica)	(+18.9%)	(+38%)	(+345%)	(+82%)	(+102.6%)
Totaal**2024	575.9	176.9	153.4	86.4	992.6
	601	165.4	145.5	84.9	996.8
	(-0.5%)	(+11.2%)	(+6.2%)	(+3.1%)	(- 0.4%)
Niet circulaire reststromen 2024 (restafval, chemicaliën etc.)	6.7	6	0.1	0	12.8
	16.8	7.3	0.9	0.1	25.1
	(-60.1 %)	(-17.8%)	(-88.9%)	(-100%)	(-52.6%)

* Het afval van Verpleeghuis Oudshoorn wordt afgevoerd vanaf Alrijne Ziekenhuis Alphen a/d Rijn

** De totale omvang is groter dan de omvang van de genoemde afvalstromen, een aantal (kleinere) afvalstromen is hieronder benoemd. Dit betreft met name chemicaliën, bouwafval..

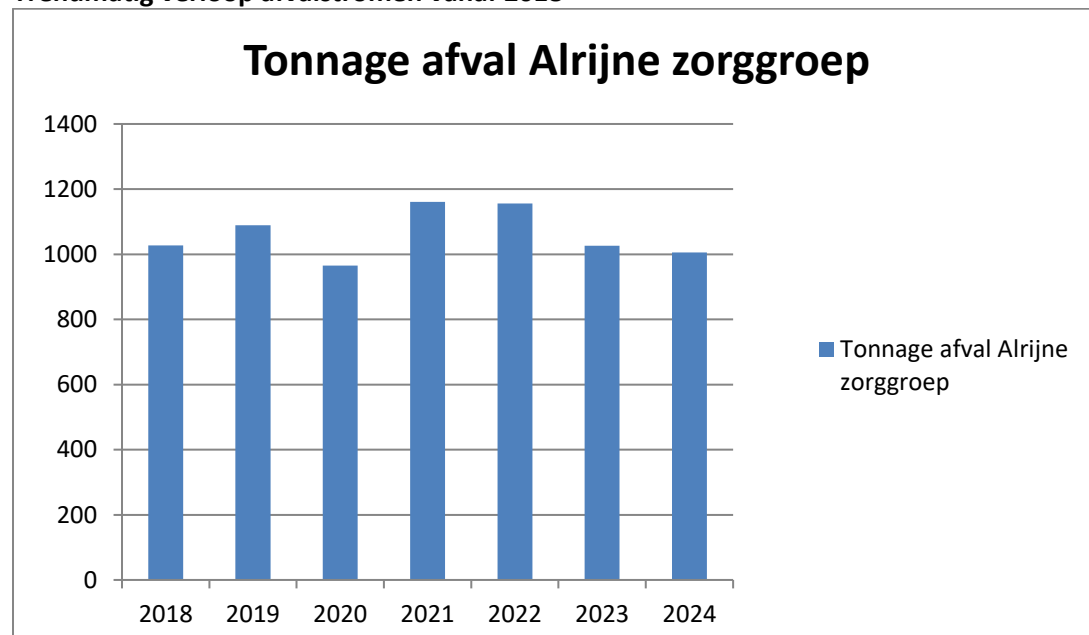
**Monitoring van de afgevoerde hoeveelheden afvalstoffen vindt plaats via de rapportage van afvalverwerker Renewi.
Zo kan de organisatie peilen wat het effect is van de ingevoerde preventiemaatregelen op de afgevoerde hoeveelheden.**

De totale hoeveelheid afgevoerd afval van Alrijne Zorggroep is **in 2024 gedaald met 0.2 %** t.o.v. 2023 en dus nagenoeg gelijk gebleven. De reststromen zijn gedaald, net als vorig jaar, met 52.6 %.

De verhouding Niet circulair (totaal 823.5) t.o.v. Circulair (totaal 181.9) = **22 %** van totaal (was vorig jaar 15.3%) Dit verbeterd.

De vermindering en circulair inzetten van de afvalstoffen gaat de goede kant op.

Trendmatig verloop afvalstromen vanaf 2018

3.5 Energie en CO2

3.5.1 Stappen naar een CO2-vrije energievoorziening

Alrijne streeft op termijn naar een CO2-vrije energievoorziening. In 2016 is een stap in die richting gezet door een deel van haar energie groen - afkomstig van Deense windturbines - (en nu Hollands windenergie) in te kopen en bijvoorbeeld nieuwe koelmachines (met betere koelcapaciteit en lager energieverbruik) te plaatsen op het dak van ziekenhuis Leiderdorp en op deze locatie de Groene gevel te plaatsen. Eerdere stappen in deze richting zijn het gebruik van stadswarmte op locatie Leiden (sinds 1987), het gebruik van een Warmte-Koude Opslag in Leiderdorp (2005) en Alphen aan den Rijn (2011), het gebruik van zonnecollectoren op Oudshoorn (2014) de gefaseerde vervanging door LED-verlichting op alle locaties (2011 – heden), de ingebruikname van de koppeling warmte/koude tussen locaties Alphen en Oudshoorn (2022) en plannen maken voor het gasloos maken van Locaties Leiden en Leiderdorp (2023-heden). Het in gebruik nemen van de Groene Gevel in Leiderdorp werpt al een paar jaar zijn vruchten af.

In 2024 is t.o.v. 2023 **4.4 % minder** CO2-uitstoot geweest door energie en water verbruik.

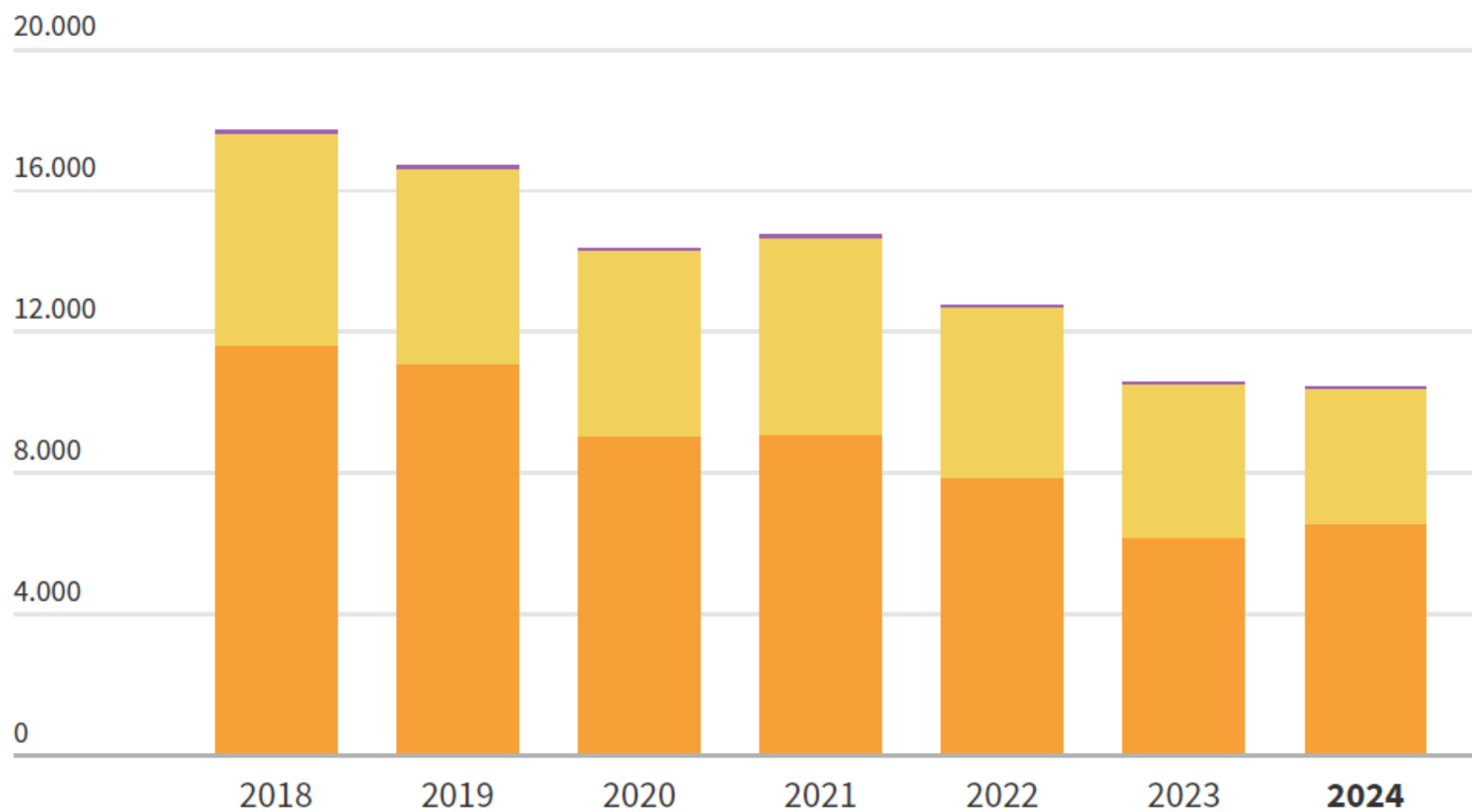
Dit is t.o.v 2018 (peildatum) 52.3 % minder (volgens weergave in de milieubarometer)

De reden van verdere verlaging is onder andere het in gebruik nemen van de groene gevel in Leiderdorp , afkoppeling van gasverbruik in Leiden, vermindering van elektra gebruik op meerdere locaties en steeds hogere percentage inkoop groene energie (in 2024 25%).

CO₂-uitstoot

Alrijne Zorggroep Totaal

Ton CO₂

- Elektriciteit
- Brandstof & warmte
- Water & afvalwater

3.5.2 Verbruik elektriciteit, gas en (afval) water

Energie en water verbruik 2024 (% t.o.v. 2023)

Locatie	Elektriciteit (MWh)	WKO, besparing (MWh)	Gas (m³)	Water (m³)	Emissie CO ₂ (ton) elec/gas/water
Alrijne Ziekenhuis Leiderdorp	10.054 9.886 (+1.7%)	1.410 3.023 (-53.4%)	1.160.167 1.355.912 (-14.4%)	58.781 57.755 (+1.8%)	
Alrijne Ziekenhuis Leiden	3.736 3.895 (-4%)	n.v.t.	93.369 194.571 (-52%)	10.689 9.362 (+14.2%)	
Alrijne Ziekenhuis Alphen a/d Rijn en Oudshoorn	2.450 2.441 (+0.4%)	329 190 (+73%)	222.111 228.294 (-2.7%)	15.224 17.140 (-11.2%)	
Verpleeghuis Leythenrode	753 624 (+20.7%)	n.v.t.	119.653 118.455 (+1%)	6.198 6.235 (-0.6%)	
Kantoorgebouw De Overkant Leiderdorp	229 251 (-8.7%)	n.v.t.	12.591 14.479 (-13%)	1410 1713 (-17.6%)	
Totaal (% t.o.v. 2023)	17.223 17.097 (+0.7%)	1.739 3.213 (-45.9%)	1.607.891 1.911.711 (-15.9%)	92.302 92.205 (+0.1%)	10.134 10.597 (-4.4%)

In bovenstaande tabel is het verbruik van elektriciteit, WKO-opbrengst, gas en water van alle locaties van Alrijne Zorggroep weergegeven. De onderste waarde is van 2023 (grijs), daarboven het verbruik in 2024 en het verschil in % .

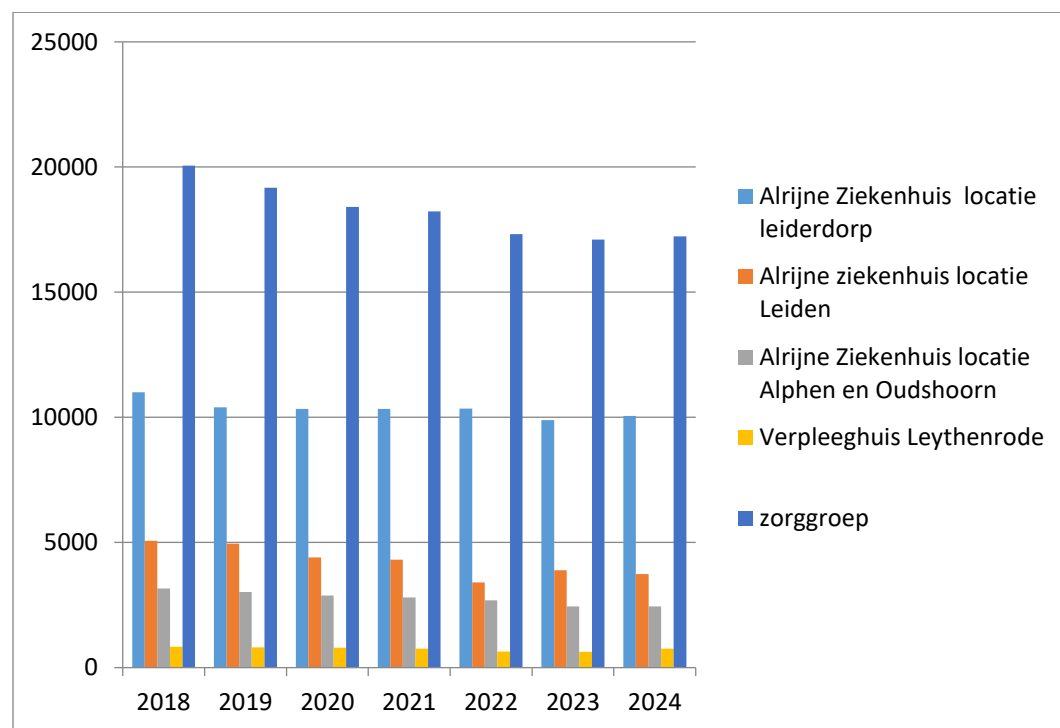
Elektriciteit

Sinds 2019 heeft Alrijne Zorggroep een percentage van haar stroomverbruik 'vergroend' met Hollandse windenergie, in **2024 naar 25%**. Het verbruik van elektriciteit voor de gehele Zorggroep was **in 2024 0.7 % hoger** dan in 2023.

Het totaal lag relatief stabiel t.o.v. het verbruik van 2023. Locatie Leythenrode had een verhoogd verbruik vanwege start van de verbouwingen.

Verder is de relatieve stijging te danken aan vermindering van het gasverbruik.

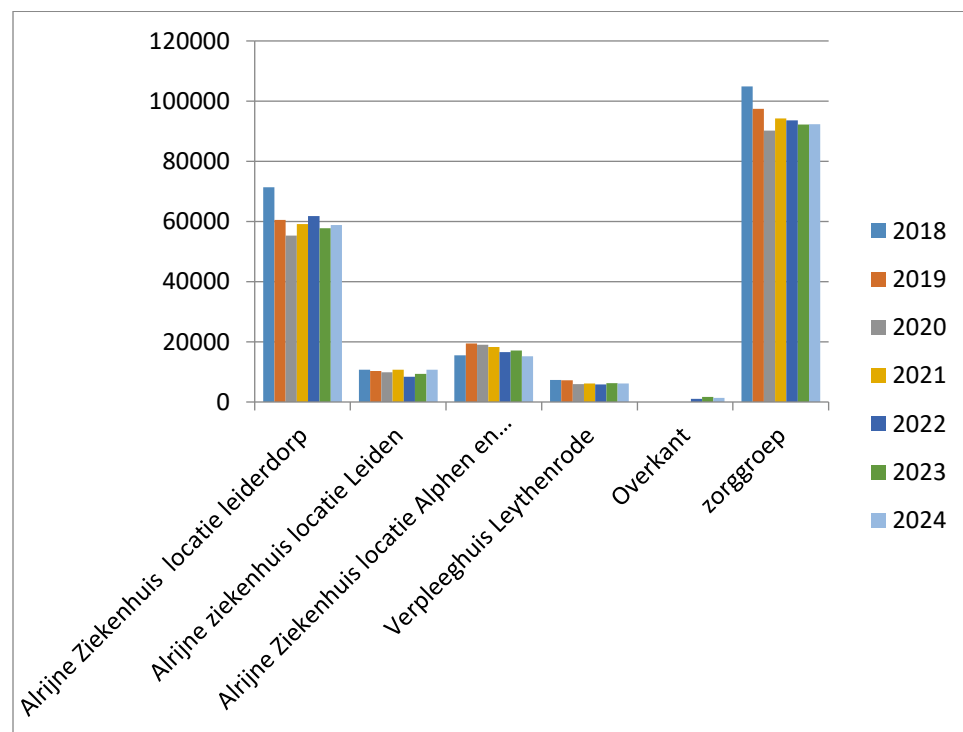
Ten opzichte van 2018 is er een ruime vermindering van 14% elektriciteit verbruik gerealiseerd.

Water

Het waterverbruik van Alrijne Zorggroep was **in 2024 0.1 % hoger** dan in 2023 en daarmee zorggroep breed stabiel.

Ten opzichte van 2018 is het water verbruik gereduceerd met 12%.

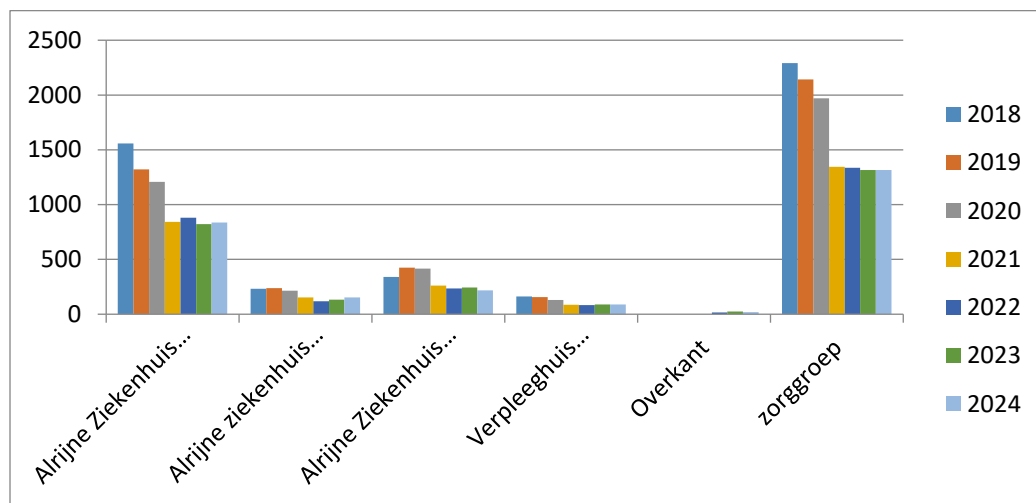

Afvalwater

VE staat voor vervuilingseenheid, berekend naar het waterverbruik per locatie.

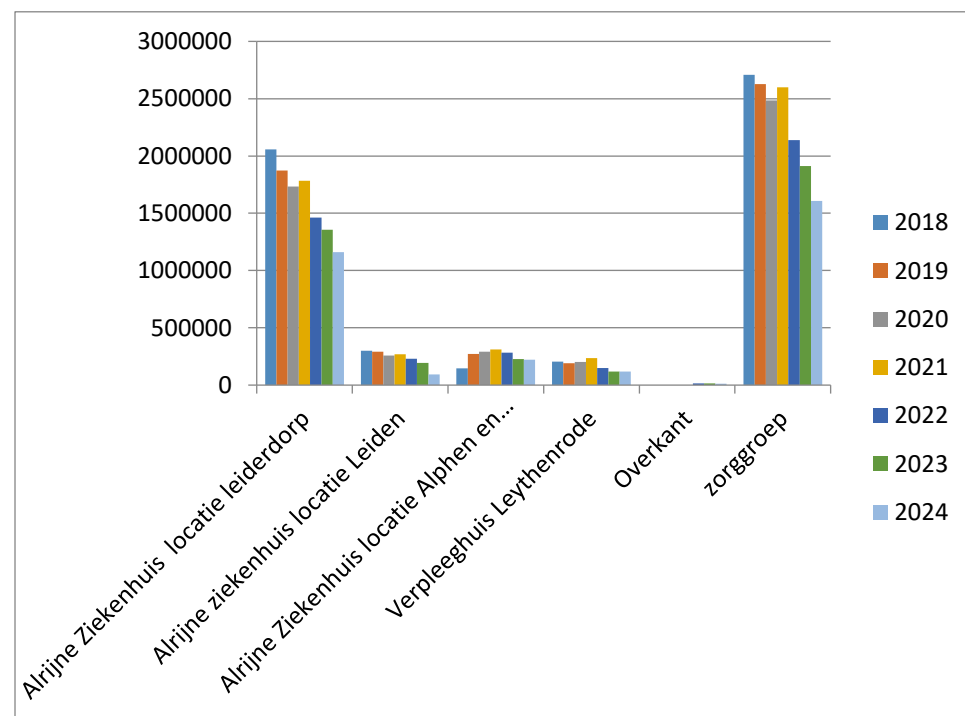
Wanneer het afvalwater van de organisatie vergelijkbaar is met huishoudelijk afvalwater rekt de Milieubarometer dit automatisch om naar VE (0,023 VE per m3 water tot 2020). Per 2021 wordt 0.015 VE per m3 gehanteerd. Dit is het cijfer waarmee voor zorginstellingen wordt gerekend wat voorheen niet werd gedaan. In totaal betekent dit voor de Zorggroep in 2024 een gelijkblijvende waarde op VE (van 1315 naar 1315).

Ten opzichte van 2018 een daling van 42 % in VE.

Gas

Het gasverbruik totaal in **2024 was 10.6 % lager** dan in 2023. (en 29.4% lager t.o.v. 2018) Met name locatie Leiderdorp heeft een blijvende verlaging van gasverbruik door de groene gevel. Verder is op alle locaties een verlaging te zien. Met name locatie Leiden, hier is het gasverbruik in mei 2024 nagenoeg stilgelegd. De relatieve zachte winters dragen ook bij aan gasverbruik verlaging. In Leiderdorp is gedeelte gestart met ingebruikname van warmtepompen. **Ten opzichte van 2018 is reductie van ruim 40% gerealiseerd.**

Warmte/koude uit Warmte Koude opslag

Alrijne Zorggroep heeft zowel in Leiderdorp als in Alphen a/d Rijn een warmte-koude-opslag-installatie (WKO) in de bodem. Met de WKO wordt koude in de winter opgeslagen voor gebruik in de zomer. De WKO's leverden in 2023 Leiderdorp 53.4 % minder en in Alphen a/d Rijn 72 % meer op aan besparing op primaire energie dan in 2023. Er is onderzocht hoe de WKO beter te benutten en te optimaliseren en is er een plan opgesteld om de installaties technisch te verbeteren voor meer opbrengst.

Terugdringing energieverbruik

Alrijne Zorggroep blijft streven naar het terugdringen van de hoeveelheid gebruikte energie. De wijze waarop dit gebeurd is beschreven in het Energiebesparingsplannen van Alrijne. Deze plannen zijn in 2024 geëvalueerd en bijgesteld. Uiteraard wordt hierbij rekening gehouden met de economische, technische, financiële en maatschappelijke omstandigheden.

3.6 Zichtbaarheid Duurzaam Alrijne voor stakeholders

Alrijne Zorggroep streeft er naar patiënten, cliënten, medewerkers en bezoekers meer bewust te maken van de verduurzaming die binnen Alrijne plaatsvindt. Dit wordt op verschillende manieren vormgegeven. Zo stond de werkgroep duurzaamheid in 2024 weer op de opendag om aan bezoekers toe te lichten wat Alrijne allemaal doet op het gebied van duurzaamheid en is er op locatie Leiderdorp een klok in de hal aanwezig waarop onze energiebesparingen gepresenteerd worden.

Daarnaast richt Alrijne zich op externe communicatie naar stakeholders via de website (alrijne.nl/duurzaam), social media (met name LinkedIn), persberichten, campagnes en offline zichtbaarheid (bijv. posters).

3.7 Overige aspecten

Naast bovenstaande speerpunten zijn onderstaande aspecten gerealiseerd:

3.7.1 Gevaarlijke stoffen

In het Jaarverslag 'Vervoer gevaarlijke stoffen over de weg (ADR) 2024' is beschreven hoe Alrijne Zorggroep invulling heeft gegeven aan de eisen van de 'wet vervoer gevaarlijke stoffen over de weg'. Mede hierdoor hebben medewerkers van diverse afdelingen een training 'veilig werken met gevaarlijke stoffen' gevolgd. Er hebben zich geen calamiteiten of incidenten met gevaarlijke stoffen voorgedaan in 2024.

Op alle locaties is door de veiligheidsadviseur op locaties geïnventariseerd qua opslag en zonnodig aangepast.

Voor de Zorggroep is in 2019 een reductieplan 'gevaarlijke stoffen' opgesteld om het aantal gevaarlijke stoffen waar mogelijk te reduceren. De afgelopen jaren heeft de Veiligheidsadviseur gevaarlijke stoffen de hoeveelheden zoveel als mogelijk gereduceerd om daarmee te voldoen aan de gestelde ondergrenzen van de PGS-15 en PGS-8 richtlijnen.

3.7.2 Inspecties

Algemeen

In 2024 hebben de Omgevingsdiensten Midden-Holland en West-Holland inspecties uitgevoerd in ziekenhuislocaties Alphen aan den Rijn, Leiderdorp. De volgende verbeterpunten zijn geconstateerd:

Leiderdorp-

Geen bijzonderheden

Alphen & Oudshoorn-

Geen bijzonderheden

Leiden-

Geen bijzonderheden

Afvalwater

In 2024 zijn periodieke controles uitgevoerd op de kwaliteit van het afvalwater van de locaties Leiden en Leiderdorp van Alrijne Ziekenhuis. De inspecties zijn uitgevoerd door een onafhankelijk en gecertificeerd bedrijf. In Leiderdorp en Leiden zijn geen overschrijdingen van de norm vastgesteld.

Opslag gevaarlijke stoffen

Bij ziekenhuislocatie Leiderdorp, Leiden en Alphen a/d Rijn zijn controles uitgevoerd met als aandachtspunt gevaarlijke stoffen. Hierbij is gekeken naar opslag en hantering van gevaarlijke stoffen door personeel dat hier frequent mee in aanraking komt.

3.7.3 Green Teams

In 2023 waren er al meerdere 'Green Teams' binnen Alrijne aanwezig zoals de afdelingen OK, radiologie, kinderafdeling, verpleegafdeling C4, A3, A2 en endoscopie afdeling. Dit is in 2024 nog verder uitgebreid, waardoor bijna elke verpleegafdeling tegenwoordig een Green Team heeft! Deze teams houden zich bezig met het verduurzamen van hun afdelingen en communiceren regelmatig over hun behaalde resultaten.

Om informatie uitwisseling meer te faciliteren zijn er in 2024 twee bijeenkomsten georganiseerd voor alle Green Teams van Alrijne. Deze stonden in het teken van het delen van relevante projecten maar gaven vooral veel ruimte aan Green Teams om met elkaar informatie uit te wisselen.

In 2024 gaan deze teams verder met het verduurzamen van hun afdeling en er komen meer Green teams bij!

Daarnaast is er een team van groene dokters opgericht die kijken hoe zij kunnen bijdragen aan ziekenhuis brede projecten en het doorvoeren van verduurzaming vanuit de richtlijnen.

3.7.4 Start SUP traject.

Alrijne gebruikt een grote hoeveelheid disposable koffiebekers. Deze worden op dit moment nog niet apart ingezameld, waardoor er waardevolle grondstoffen verloren gaan. In 2021 is Alrijne gestart met een Lean verbetertraject om te onderzoeken hoe deze koffiebekers apart ingezameld kunnen gaan worden. In 2023 is dit voortgezet. Er zijn ook afdelingen die geen wegwerpbekers meer gebruiken en overgegaan zijn naar afwasbare bekens. Er is door afdeling Hotel een project opgezet om invulling te geven aan de SUP regeling wat er voor moet zorgen dat en geen disposable bekens meer worden gebruikt en welke in 2024 uitgerold moet worden.

3.7.5 Inzet studenten duurzaamheid

In 2024 zijn er weer een aantal onderzoeken gedaan door studenten. Dit bestond uit de volgende opdrachten:

- Een duurzaamheidsanalyse van het GDS systeem versus traditionele uitgifte van patiëntgebonden medicatie binnen het ziekenhuis
- Analyse van de protocollen van Alrijne, hoe duurzaamheid hier nu in is meegenomen en hoe dit verbeterd kan worden
- Onderzoek naar duurzaamheid op de afdeling radiologie
- Ontwikkeling van een wegingskader om de milieu impact van een herbruikbare versus een wegwerp hulpmiddel te vergelijken, inclusief een TCO berekening
- Start zorgpadanalyse orthopedie
- Inventarisatie initiatieven van alle Green Teams binnen Alrijne
- Categorisering NFU door vertalen naar inkoopgegevens van Alrijne

3.7.6 Kartrekkers duurzaamheid/ visie

In 2024 is er gewerkt aan de in 2023 opgestelde X-matrix met projecten, jaardoelen en langetermijndoelen onder leiding van de verschillende kartrekkers. Daarnaast is de visie herijkt zodat deze volledig voldoet aan de doelstellingen van de Green Deal 3.0 en is de X-matrix voor 2025 opgesteld.